

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Naalakkersuisut Siulittaasuat Kim Kielsen

Formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen

20-07-2016

Nuummi Qassimiuaartitsineri MIO Nuummi innutaasuni isumasiuvoq Nunatsinni meeqqat atugaat pitsaanerulersinneqassappata sutigut aaqiisoqatariqarnersoq. Akissutaasimasut matumuuna Naalakkersuisut siulittaasuannut Kim Kielsenimut tusaatissatut tunniunneqarput.

Innuttaasunut apeqqutit akissutaallu ataani atuarneqarsinnaapput.

I forbindelse med Folkemødet Qassimiuaarneq har MIO spurgt befolkningen i Nuuk hvad de synes, der skal til for at forbedre forholdene for børn og unge i Grønland. MIO giver hermed svarene videre til efterretning ved Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen.

Nedenfor kan MIO's åbne spørgsmål samt svarene fra borgerne læses.

Nunatsinni meeqqat inuusuttuaqqallu atugarisaat pitsaanerulersinneqassappata illit isummat malillugu susoqartariaqarpa?

Siunnersuutigumasat uatsinnut tunniugut Naalakkersuisut Siulittaasuanut Kim Kielsenimut ingerlateqqissavarput.

Hvad synes du der skal til for at forbedre børns og unges vilkår i Grønland?

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugaat pitsaanerulissappata suut pitsanngortittariaqarpa?

Giv os dit forslag og vi giver det videre til vores Landstyreformand Kim Kielsen.

Naalakkersuisut siulittaasuannut Kim Kielsenimut tunniutassanik siunnersuuteqarfigisigut.

1. Niviarsiaq 12: Atuarfiit, meeqperiviit il.il. aningaasaliiffisigut.
Pige 12: Give penge til skoler, børnehaver osv.
2. Nukappiaq 16: Atuarfiit iluamik sullinneqartariaqarput
Dreng 16: Skolerne bør serviceres ordentlig.
3. Niviarsiaq 13: Meeqqat ikierneqassapput. Meeqqat pujortartassangillat. Meeqqat pikkorissuussapput ilikkangaqarlutillu.
Pige 13: Børn skal hjælpes. Børn skal ikke ryge. Børn skal være dygtige og lære noget.
4. Niviarsiaq 12: Meeqqat oqaloqateqatarnissaat toqqissisimanissaat pujortartassangillat. Naalngisangillat pikkorissuussaput.
Pige 12: Børn skal kunne snakke med nogen, være trygge og ikke ryge. De skal ikke være uartige og de skal være dygtige.
5. Niviarsiaq 12: Meeraq oqaloqateqassaaq. Nuannaassaaq naalallunilu.
Pige 12: Et barn skal have nogen at snakke med. Barnet skal være glad og artig.
6. Niviarsiaq 13: Meeraq oqaloqateqarnissaa, najugaq toqqissisimasooq, pujortarneq ajortoq, pinnguarfiusinnaasoq angerlarsimaffik.
Pige 13: Samtalemulighed for barnet, trygt hjem, ikke ryger, et hjem hvor man kan lege.
7. Niviarsiaq 12-13: Meeqqat pujortassangillat. Pinngussanik tunillugit. Meeqqat ikiorlugit.
Pige 12-13: Børnene skal ikke ryge. Give dem legetøj. Hjælp børnene.
8. Niviarsiaq 11: Tarnikkut pimmatiginnittarneq unitsinneqassaaq.

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Pige 11: Man skal stoppe psykiske mobninger.

9. Niviarsiaaraq 13: Meeqqat oqaloqateqartarnissaat, toqqisisimanartunillu oqaloqateqarnissaat, angerlarsimaffik toqqisisimanartoq.

Pige 13: Børnene skal have nogen at snakke med, nogen som de føler sig tryk ved, trygt hjem.

10. Arnaq 36: Silami sammisaqartitsineq. Pinnguaatit assigiingittorpassuupput silami atorluarneqarsinnaasut. Sorlu arpalluni unammineq, attortaanneq il.il.

Kvinde 36: Udendørs aktiviteter. Der er muligheder for mange forskellige udendørs aktiviteter. Eksempelvis konkurrenceløb, lege tag fat m.m.

11. Arnaq 24: Meeqqriveqarfimmi pequttat nutarterneqarnissaat kissaatigaarput.

Kvinde 24: Vi ønsker bedre møbler i daginstitutioner.

12. Arnaq 38: Meeqqat kalaallit kateritsinneqarsinnaapput, ukiumoortumilluunniit nunaqarfimmiugunik/illoqarfimmiugunik. Nunaqqatitik ilikkarneruniassavaat. Børnefestival-iusangortilluguluunniit aallartitaqartalutik.

Kvinde 38: Man kunne eksempelvis lave en sammenkomst for grønlandske børn, en årlig begivenhed for børn i bygder/byer således de kan lære de andre i bygden/byen. Evt. starte en børnefestival.

13. Angut 39: Meeqqat arsaarinnittarneq. Unitsinneqarli/allatut nutaamik aaqqiisoqarli.

Mand 39: Stop fjernelse af børn fra deres forældre, og find på en anden løsning.

14. Arnaq 29: Pinaveersartitsinerit allallu allaffissornerpassuarnik sulisorpassuarnillu akillit, akii meeqqanut inuussutunullu tutsinneqartalerlik. Assersuutigalugu: susassaqartitsinikkut, saaffissaqartitsinerusunik.

Kvinde 29: Forebyggelsesarbejde som kræver meget administration og dermed meget personale er dyrt. Brug i stedet pengene til børn og unge. Eksempelvis til: aktiviteter og steder hvor de kan rette henvendelse.

15. Angut 36: Sunalunniit uteqattaarneqartoq alliartuinnartarpoq. Pinaveersaartitsineq allatut isummerfigisariaqaleraluarpoq?

Mand 36: Gentagelser på gentagelser bliver bare større. Det er på tide at revurdere forebyggelsesarbejdet?

16. Arnaq 32: Ikiorneqarnissamut saaffigininneq ajornaannerunissaa innersuussutiginaqaaq.

Kvinde 32: Vil gerne anbefale, at det skal blive nemmere at bede om hjælp.

17. Arnaq 35: Meeraq angajoqqaaniit peersinnagu ikiorlugu siunnersorlugu.

Kvinde 35: Man skal hjælpe og rådgive barnet i stedet for at fjerne vedkommende fra forældrene.

18. Angut 31: Meeqqat atornerlunneqarsimasut pitsaanerusunik atugaqartilerlugit. Pisortaniit annertunerusunik aningaasaliinerit.

Mand 31: Bedre forhold til misbrugte børn. Flere offentlige midler/tilskud.

19. Arnaq: Meeqqat atuartussat ataatsimoortillugit, atualinnginneranni soorlu seminaareqartillugit. Imaluunniit atualertussat katerisimaartillugit.

Kvinde: Kommende 1. klasse elever samles til et seminar inden skolestart. Eller holde en sammenkomst for kommende 1. klasser.

20. Arnaq 24: Akisussaasut meerarlu oqaloqatiginnittarfissaanik paasissutissaateqarnerussagalarpoq. Meeraq qassinilluunniit ikioqarpat (u18).

Kvinde 24: Et samtalested mellem myndighederne og børn, og gerne flere informationer, uanset barnets alder (u18).

21. Arnaq 32: Sumiginnaanerup kingunerisartagai pillugit ilisimasat siammarneqassapput. Aaliangiisartut ilisimasaqarluarnissaat qulakkeerneqassaaq taamaalilluni sinaakkutit pinngortinneqassammata/pitsaanerulersinneqassammata.

Kvinde 32: Udbrede viden om konsekvenserne af omsorgssvigt. Sikre at beslutningstagerne er velinformeret så rammerne kan skabes/forbedre.

22. Angut 50: Innuttaasut tamarmik nunatsinnik ingerlanneqarneranullu piginneqataaneriniq misigisimatineqassapput.

Mand 50: Befolkningen skal mærke, at de er en del af samfundet.

23. Oqaluffinni isumasioqatigiinneq.

Seminarer i kirker.

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

24. Arnaq 32: Killiliisinnaaneq. Killiliineralu allangortinnagu attanissaa/atornissaa.
Kvinde 32: At kunne sætte grænser og holde fast i det.
25. Angut 47: Meeqqat ullumikkut naalagaavallaqaat. Ikiortariaqaraanni kommuunimullu saaffiginnilluni, soorlu Timi Asimi peqataanissaannut itigartitaallutik, taava allamik susoqaqqinneq ajorpoq.
Mand 47: Børn bestemmer for meget i dag. Hvis man har brug for hjælp og henvender sig til kommunen og ens børn fx får afslag på Timi Asimi deltagelse, så sker der ikke mere.
26. Angut 47: Inuppasuit pappialarsornersuakkut (aallafissornersuakkut) ajornartorsiortinneqartarput. Inigisamiit anisitaasarput, meerarpassuit pisuusuteqanngitsut.
Mand 47: På grund af for meget administration kommer mange mennesker i klemme. De bliver smidt ud af deres boliger, og det går ud over uskyldige børn.
27. Arnaq 42: Meeqqat inissisimaffiat, qanoq inneri tusaaneqartariaqarput, taamasilluni ajornartorsiutai siumorrutumik ikiorserneqarsinnaapput.
Kvinde 42: Man skal høre hvor børnene er på det personlige plan således at, der kan gøres noget ved deres problemer i tide.
28. Arnaq 38: Angajoqqaat utoqqaasut atukkatigut assersuutigalugu familiebehandling inuttut ineriartornermut arlaannulluunniit piunasaqarfigisalernissaat.
Kvinde 38: Man skal kunne kræve, at ældre forældre skal tage på familiebehandling i forbindelse med personlig udvikling.
29. Angut 33: Ulloq unnuarlu orninneqarsinnaasumik aammaaneq?
Mand 33: Åbne et sted hvor kan komme hen hele døgnet rundt.
30. Arnaq 28: Meeqqanut inersimasunullu meeqqat piginnaatitaaffii pillugit pikkorissarnerit amerlanerusut
Kvinde 28: Flere kurser og viden om børnenes rettigheder som kan tilbydes til børn og voksne.
31. Angut 56: Atuarfinni sulisut ilinniartitsisut supervisioneqartinneqarnissaat anguniarneqartuuppat ajussanneqeqaaq.
Mand 56: Det vil være rigtig godt hvis man arbejdede for at ansatte i skolerne får mulighed for supervision.
32. Arnaq 67: Atuarfiit pitsaasut ilinniartitsisullu (kalaallit) qiimasut ilinniarluarsimasut isummorsorfiulluurtullu.
Kvinde 67: Vigtigt med gode skoler og glade inspirerende veluddannede lærere (grønlandske).
33. Arnaq 55: Imigassaq – ikiaroorartoq annikillissarnissaa peqatigiffiit attumassuteqartut suleqatigalugit.
Kvinde 55: Forbruget af alkohol – hash skal man i samarbejde med relevante organisationer sættes ned.
34. Arnaq 71: Meeqqat angerlarsimaffiminni ikiuunnissaminut ilinniartinneqassapput.
Kvinde 71: Børn skal læres i at hjælpe til derhjemme.
35. Arnaq 78: Siunnersuutigaara meeqqat ilaqquttatik qimallugit qimaasariaqartut, soorlu anaanartik ilagalugu illoqarfimmur allamut nuukkallartartut piaartumik inissaannik ikiorneqartarnissaat.
Kvinde 78: Mit forslag er, at børn der er nødt til at flygte til en anden by, eksempelvis sammen deres mor, skal hurtigt have hjælp til at finde bolig.
36. Angut 56: Aasaanerani pissakinnerit meeqqat sap. ak. marluk asimi aallarsimartittarlugit.
Mand 56: Børn fra mindre bemidlede familier kan tage på 2 ugers sommerlejr.
37. Angut 47: Susasaqartinneqarlik! Angalaaginnaarput. Soorlu pinnguartaarfiit sumi tamaani. Sorlu Americami ukiut naallugit ammasartut.
Mand 47: De skal aktiveres. De går bare rundt. Der kunne være legepladser i forskellige steder. I Amerika er de åbne året rundt.
38. Angut 64: Meeqqat paralugit.
Mand 64: Pas på børnene.
39. Arnaq 41: asaanerani pinnguarfissat nutaat.
Kvinde 41: Nye legepladser om sommeren.
40. Angut 64: Meeqqat asanninnermik tunikkitt.
Mand 64: Give børnene kærlighed.
41. Angut 63: Saaffiginnittarnerit pinartut, soorlu tarnip nakorsaanik pisariaqartitsinerit sukkanerusumik suliarineqartarnissaat pisariaqarpoq. Meeqqat angajoqqaaminik paaqqutarinninnertik pissutigalugu uumallutik imminnut kingulliuttut, atuarnertik pilliutigalugu.

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Mand 63: Akutte henvendelser hvor der eksempelvis er behov for en psykiater skal behandles hurtigere. Børn der passer på deres forældre, og nedprioriterer sig selv som i sidste ende går ud over deres skolegang.

42. Arnaq 58: Meeqqat "ilaqutariinnut" (akkaminnut, angaminnut, atsaminnut, ajaminnut...) qanigisaqarnerannik avissaartitsinnginnissamut suliniutit siamasinnerusut

Kvinde 58: Bredere tiltag som kan fremme børns muligheder får at bibeholde forholdet til "familien" uden at fratage børn familieforhold (onkler, tanter, fastre, mostre..).

43. Angut 60: Naligiinneq. Oqartussaaqataaneq.

Mand 60: Lighed. Medbestemmelsesret.

44. Angut 52: Meeqqat takuneqarneq ajortut eqqumaffiginerusariaqarput.

Mand 52: Der skal være større fokus på oversete børn.

45. Angut 74: Meeqqat meeraaneriniit perorsaanerup pingaaruteqarneranik paasititsiviginiartariaqarput.

Mand 74: Information til børn om børneopdragelsens vigtighed.

46. Arnaq 57: Meeqqanut tunngatillugu aninngaasartuutissatut missingersuutit annertusillugit. Kajumissutsiminnik sulisut tapersorsorlugit.

Kvinde 57: Øge budget med øremærkede midler til børneområdet. Støtte til frivillige organisationer.

47. Arnaq 73: Angajoqqaat ilinniartitaanerat pitsaanerulersillugu

Kvinde 73: Forbedre forældreuddannelser.

48. Arnaq 51: Ikiaroorartoq imigassarlu paasititsiniutigalugit qanoq atugariinnaleqqallugit kinguneqarsinnaanerani.

Atuingaatsiarneq pillugu oqaluttuartsitsilluni.

Kvinde 51: Kampagne om konsekvenser for afhængighed af hash og alkohol. Fortællinger om større forbrug.

49. Arnaq 66: Ilaqutariit ajornartorsiortut meeqqaminnillu paaqqinnissinnaanngitsut ikiorlugit. Meeqqat 0 – 7'inik ukiulinnut ineriartuutissaannik iliuuseqarneq.

Kvinde 66: Hjælp til familier der har det svært og ikke magter deres børn. Flere udviklingstiltag for børn i alderen 0-7 år.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lyng

Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand

Toqq/direkte 531274

avi@mio.gl